

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **N. T. O.**, zast. Mgr. Lilianou Vochalovou, advokátkou, se sídlem Praha 2, nám. I. P. Pavlova 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 9. 2005, č. j. 11 Az 12/2005 - 34,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna zástupkyně stěžovatele, Mgr. Liliany Vochalové, advokátky, **s e u r č u j e** částkou 1075 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba směřující proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 6. 4. 2005, č. j. OAM-189/LE-03-07-2005. Tímto rozhodnutím nebyl stěžovateli udělen azyl pro nesplnění podmínek podle § 12, § 13 odst. 1, 2, a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu) a současně bylo vysloveno, že na cizince se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 tohoto zákona.

Navazujícím podáním stěžovatel požádal o ustanovení advokáta a odkladný účinek kasační stížnosti.

V žalobě, která směřovala proti uvedenému rozhodnutí žalovaného, stěžovatel namítal porušení § 3 odst. 3, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) a § 12, §14, resp. § 91 zákona o azylu. Uvedl, že Vietnamu panují poměry, které žalobci nedovolují se navrátit a dovozoval tak překážku vycestování. Doplnil, že žalovaný se nezabýval podmínkami ve vietnamských věznicích ani tím, zda stěžovateli po návratu do země nehrozí mučení, nelidské či ponižující zacházení při výkonu trestu, jehož uložení je podle něj pravděpodobné vzhledem k tomu, že porušil povinnost nastoupit základní vojenskou službu. Většina humanitárních organizací zabývajících se ochranou lidských práv hodnotí podle stěžovatele podmínky ve vietnamských věznicích jako extrémně tvrdé, vězni bývají náhodně přemísťováni do samovazby, kde jsou zbaveni možnosti čtení, psaní či jakékoli jiné činnosti, a to až na několik měsíců. Požadoval, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena k dalšímu řízení.

V napadeném rozsudku dospěl Městský soud v Praze, obdobně jako žalovaný správní orgán, k závěru, že stěžovatel zemi původu neopustil z důvodů upravených zákonem o azylu, tj. v důsledku pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, nebo pro odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů (§ 12 zákona o azylu). Stěžovatelem uváděné důvody – nevůli nastoupit do armády, psychické problémy způsobené rodiči – nelze podle soudu pod důvody vymezené § 12 zákona o azylu podřadit. K naplnění § 14 zákona o azylu pak soud uvedl, že rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu je na volné správní úvaze, přičemž stěžovatel ani neuváděl žádné důvody, pro které by tento typ azylu měl být stěžovateli udělen. K překážce vycestování pak soud uvedl, že v případě odsouzení za nenastoupení vojenské služby hrozí žalobci pobyt v nevazebním nápravném zařízení nebo trest odnětí svobody až do výše tří let. Ze zprávy Ministerstva vnitra Velké Británie z října 2004 podle soudu vyplývá, že podmínky ve věznicích jsou tvrdé, avšak nenaplnují pojem mučení, nelidského či ponižujícího zacházení; zpráva přitom čerpá ze zpráv Ministerstva zahraničních věcí USA i ze zpráv nevládních organizací. Soud doplnil, že ke stejným závěrům dospěl i Nejvyšší správní soud v rozsudku sp. zn. 2 Azs 12/2004 ze dne 3. 3. 2004. Soud dále uvedl, že žalovaný se otázkou existence překážky vycestování zabýval, opatřil si pro posouzení této otázky dostatečné podklady; při posouzení rozhodných skutečností z různých informací, ze kterých jednoznačně vyplývá, že každý občan Vietnamské socialistické republiky se může do své země vrátit, aniž by byl postihován za její předchozí opuštění, a že vietnamské orgány samy aktivně nezjišťují, zda byl navrátilce v jiné zemi účastníkem azylového řízení. Správní orgán podle soudu tak při svém rozhodnutí vyšel z dostatečně zjištěného skutkového stavu a opatřil si potřebné podklady pro rozhodnutí, které pak náležitým způsobem zhodnotil. Stejně tak soud neshledal žádného porušení správního řádu. Městský soud se tak zcela ztotožnil s právním názorem a závěrem žalovaného správního orgánu, v uváděných námitkách stěžovateli nepřisvědčil a žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) zamítl.

V podané kasační stížnosti se stěžovatel dovolává porušení ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Nezákonnost a nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí spatřuje zejména v té části odůvodnění, kde se soud zabývá námitkou existence překážky vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu. Konkrétně poznamenal, že soud ve svém rozhodnutí uvedl, že si žalovaný stran překážky vycestování obstaral dostatečné podklady. Podle stěžovatele však z těchto informací toliko vyplývá způsob trestu

a žalovaný se nijak nezabýval podmínkami ve vietnamských věznicích, tedy se nezabýval tím, zda stěžovateli nehrozí nelidské či ponižující zacházení. Odkázal na zprávy mezinárodních organizací, čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Doplnil, že v žalobě navrhl provedení dvou důkazů – Zprávy MZV USA z února 2005 a Human Rights Watch z ledna 2005, avšak soud je s odkazem na znění § 75 s. ř. s. a s odkazem na výpověď stěžovatele o tom, že nechce dokazování doplnit, odmítl provést. K tomuto stěžovatel uvedl, že v té době neměl dostatek informací, přičemž navíc dle § 32 odst. 1 správního řádu je správní orgán povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a opatřit si potřebné podklady pro rozhodnutí, přičemž není vázán jen návrhy účastníků. Dovožoval, že soud měl tyto důkazy použít.

Dále stěžovatel brojil proti neudělení azylu dle § 14 zákona o azylu. Uvedl, že důvodem zvláštního zřetele hodným je skutečnost, že se nachází v Zařízení pro děti – cizince, byl přijat ke studiu, v České republice je integrován, ovládá český jazyk a rád by zde dokončil přípravu na budoucí povolání. Dovožoval, že z vzhledem k tomu, že se správní orgán těmito skutečnostmi nevypořádal, není zřejmé jakými úvahami byl veden a na základě kterých rozhodoval, došlo k porušení procesních předpisů. S odkazem na výše uvedené pak požadoval, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena k dalšímu řízení.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 22. 9. 2005, č. j. 11 Az 12/2005 - 45 byl stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupce – Mgr. Liliana Vochalová, advokátka, se sídlem v Praze 2, nám. I. P. Pavlova 3.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatel je zastoupen advokátkou.

Nejvyšší správní soud dále vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku městského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Napadený rozsudek Nejvyšší správní soud přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z kasační stížnosti vyplynulo, že stěžovatel kasační stížností uplatňuje důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

Nejprve je třeba se vyjádřit k významu jednotlivých důvodů.

Význam prvního z uvedených důvodů, tj. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy „nesprávného posouzení právní otázky soudem“, spočívá podle Nejvyššího správního soudu buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní závěr, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Takováto pochybení v rozhodnutí Městského soudu v Praze však Nejvyšší správní soud neshledal.

Dále je třeba se vyjádřit i k významu druhého označeného písmene citovaného zákonného ustanovení, tj. písm. d) § 103 odst. 1 s. ř. s. První, tam upravený důvod (nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti rozhodnutí) spočívá podle Nejvyššího správního soudu buď v tom, že rozhodnutí vykazuje takové textové a formulační nedostatky, že z obsahu textu není dostatečně zřejmá souvislost s příslušnými podklady pro rozhodnutí, nebo příp. v tom, že i jinak text rozhodnutí obsahuje nejasné, rozporné či jiným způsobem nesrozumitelné údaje. Taková nesrozumitelnost rozhodnutí však v souzené věci podle Nejvyššího správního soudu nenastala. Následující důvod (nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí) je potom třeba spatřovat v tom, že se rozhodnutí neopírá o důvody, které opodstatňují dospět k určitému výroku rozhodnutí a možný dopad je třeba posuzovat vždy ve spojení se zněním konkrétního rozhodnutí. Konečně posledně jmenovaný důvod, tedy, že se jedná nepřezkoumatelnost spočívající v jiné vadě řízení před soudem, Nejvyšší správní soud poznamenává, že je třeba její význam posuzovat jako důvod pro zrušení rozhodnutí krajského soudu pouze za předpokladu splnění věty navazující, tedy, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ani takto vymezené důvody specifikované v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. však podle Nejvyššího správního soudu v souzené věci nenastaly.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, *bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*

Podle ustanovení § 14 zákona o azylu *jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.*

Podle ustanovení § 91 zákona o azylu povinnost ukončit pobyt neplatí: a) pokud by byl cizinec nucen vycestovat *1. do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo 2. do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu anebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo 3. do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti, anebo b) jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, nebo c) jestliže v zemi původu nebo v třetí zemi, ochotných přijmout nezletilou osobu bez doprovodu, není po jejím příchodu k dispozici přiměřené přijetí a péče podle potřeb jejího věku a stupně samostatnosti.*

Nejvyšší správní soud rovněž konstatuje, že podstatou a smyslem azylového řízení je udělit azyl toliko za pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, nebo z důvodu odůvodněného strachu z pronásledování z taxativně vymezených důvodů. Azylové zákonodárství České republiky přitom, a to v kontextu právních úprav azylu v jiných srovnatelných demokratických evropských zemích, vnímá právo na azyl jako právo na nezbytnou ochranu před výše uvedeným, což však v souzené věci nenastalo.

Z předloženého správního spisu (zejména z návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 4. 3. 2005 a z protokolu k pohovoru k důvodům žádosti o udělení azylu ze dne 25. 3. 2005) Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel jako důvod opuštění země původu a žádosti o azyl v průběhu azylového řízení uváděl, že nechtěl nastoupit k výkonu vojenské služby, a má psychický problém způsobený rozvedenými rodiči (neví, s kterým z rodičů má bydlet). Z protokolu vyplynulo, že žádné jiné (azylově relevantní) problémy ve Vietnamu neměl. K dotazu, jaké by mu v případě návratu do vlasti hrozilo nebezpečí, odpověděl, že by jej státní orgány patrně zadržely, zda by byl uvězněn, neví. Stěžovatel byl rovněž dotazován, zda by chtěl doplnit skutečnosti, které nebyly během pohovoru objasněny, k čemuž výslovně uvedl, že nechtěl. Na závěr výše označeného protokolu pak stěžovatel podepsal, že byl seznámen s obsahem protokolu (vedeného za přítomnosti tlumočnicka), souhlasí s ním a nežádá doplnění ani změny.

Z takto zjištěného skutkového stavu, a to v rozhodující míře přímo od stěžovatele, vycházel žalovaný správní orgán, jakož i Městský soud v Praze, a jejich závěr o tom, že stěžovatel neuvedl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, tak plně vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu správního řízení. Stěžovatelem uváděné problémy nelze ani podle názoru Nejvyššího správního soudu podřadit pod důvody vymezené zákonem o azylu, spočívající v pronásledování v zemi původu či v odůvodněném strachu před takovým pronásledováním. K tomu Nejvyšší správní soud podpůrně odkazuje i na svoji ustálenou judikaturu, např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, sp. zn. 5 Azs 4/2004, ze kterého vyplývá, že *odmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím.*

Stěžovatel kasační stížnosti brojí zejména proti nevypořádání se s překážkou vycestování (§ 91 zákona o azylu). K tomuto doplnil, že soud v rozsudku uvedl, že si žalovaný stran překážky vycestování obstaral dostatečné podklady, avšak žalovaný se nijak nezabýval podmínkami ve vietnamských věznicích, tedy se nezabýval tím, zda stěžovateli nehrozí nelidské či ponižující zacházení. Nejvyšší správní soud přezkoumal

závěry soudu a žalovaného, avšak neshledal, že by se soud, či žalovaný překážkou vycestování nezabývaly. Jak z rozhodnutí žalovaného, tak soudu vyplývá, že se touto otázkou podrobně zabývaly a neshledaly naplnění podmínek překážky vycestování. S jejich závěry se přitom ztotožňuje i Nejvyšší správní soud a odkazuje na ně. Stejně tak z informací, které měl žalovaný a potažmo i soud k dispozici stran této otázky nevyplývá, že by podmínky ve věznicích prokazovaly stěžovatelem uváděné mučení, nelidské či ponižující zacházení. Navíc tato otázka se jeví v současnosti značně hypotetickou, neb stěžovatel odsouzen k trestu odnětí svobody dosud nebyl. Rovněž tak podle Nejvyššího správního soudu nedošlo ani k porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv, jak tvrdil stěžovatel. Nad rámec uvedeného je třeba současně uvést, že v případě, že by měl institut azylu sloužit obraně před nastoupením do vězení, byl by popřen jeho hlavní účel, tedy sloužit obraně před pronásledováním z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu či odůvodněným strachem před takovým pronásledováním. Nejvyšší správní soud stejně tak souhlasí se závěry soudu o nemožnosti použít navrhované důkazy a stěžovateli v této námitce nepřisvědčil. Nejvyšší správní soud neshledal, že by nebyl zjištěn přesně a úplně skutečný stav věci a že by si správní orgán neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud dále uvádí, že v odůvodnění rozhodnutí žalovaného správního orgánu jsou správně posouzeny rozhodující právní i faktické skutečnosti, z nichž žalovaný vycházel, skutková zjištění jsou zde přehledně a srozumitelně uvedena a vyplývají z provedených důkazů, přičemž městský soud správně posoudil, že skutkový stav byl žalovaným správním orgánem zjištěn přesně, důkazy, které si správní orgán opatřil byly úplné a tyto vyhodnotil v kontextu platné právní úpravy. Nedošlo tak k nesprávnému právnímu posouzení, či dokonce nepřezkoumatelnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani porušení ustanovení § 32 odst. 1 správního řádu.

K údajnému naplnění § 14 zákona o azylu Nejvyšší správní soud uvádí, že správní soudy mohou přezkoumávat rozhodnutí správních orgánů vydané v návaznosti na ustanovení § 14 zákona o azylu pouze omezeně, a to z hlediska jeho mezí, popř. z hlediska jeho případného zneužití. Udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu je na volné úvaze správního orgánu, přičemž však tuto volnou úvahu, tedy zda byl důvod hodný zvláštního zřetele či nikoli, může správní soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), nebo z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. Nejvyššímu správnímu soudu, ani soudu krajskému (městskému), tak nepřísluší posuzování, zda v souzené věci došlo k naplnění důvodů hodných zvláštního zřetele. Nejvyšší správní soud tak k tomuto uzavírá, že úkolem správního soudnictví, ač v takzvané plné jurisdikci, je přezkum zákonnosti, a to s ohledem na meze správního uvážení, resp. jeho zneužití, jeho úkolem však není suplování správního orgánu při správním uvážení, které je vyhrazeno toliko správnímu orgánu. Ani v námitkách stran humanitárního azylu tak Nejvyšší správní soud stěžovateli nepřisvědčil.

Lze tak shrnout, že Nejvyšší správní soud ani v jedné z tvrzených skutečností stěžovateli nepřisvědčil.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s, ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, žalovaný, který v řízení úspěch měl, žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu

nezjistil, proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Vzhledem k tomu, že zástupkyně stěžovatele, Mgr. Liliana Vochalová, byla ustanovena soudem, přiznal Nejvyšší správní soud podle § 35 odst. 7 v návaznosti na § 120 s. ř. s. označenému zástupci za zastupování v řízení o kasační stížnosti odměnu, a to v celkové výši 1075 Kč, sestávající se z odměny dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., za jeden úkon právní služby [á 1000 Kč - § 11 odst. 1 písm. b), ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) cit. vyhlášky] a jednoho režijního paušálu (á 75 Kč - § 13 odst. 3 téže vyhlášky).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. listopadu 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu